

1

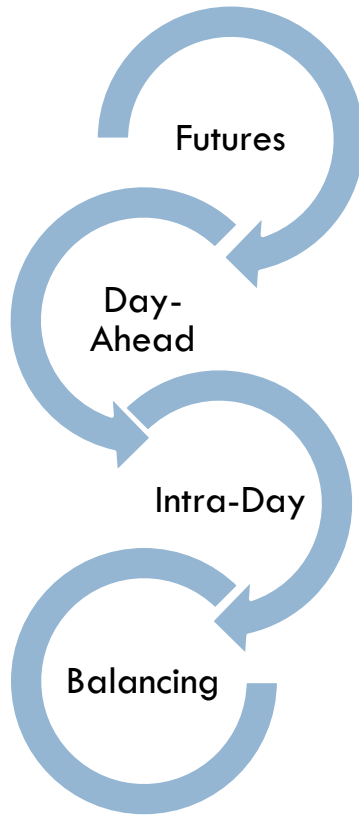
Ο ανταγωνισμός και το μοντέλο στόχος στην Ελλάδα

Παντελή Κάπρου
Καθηγητή Ενεργειακής Οικονομίας
Σχολή ΗΜΜΥ, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Αθήνα, Νοέμβριος 2017

Οι σύγχρονες αγορές ηλ. ενέργειας

2

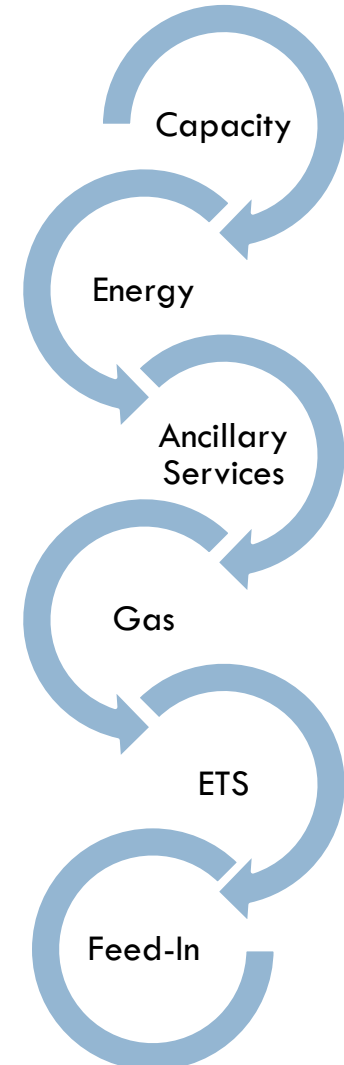
ΑΓΟΡΕΣ

- **Futures:** χρηματοοικονομικά συμβόλαια για τη διαχείριση κινδύνων
- **Day-Ahead:** οι βασική χονδρεμπορική αγορά για την ισορροπία προσφοράς και ζήτησης
- **Intra-Day:** συνεχής πλατφόρμα πράξεων διόρθωσης της κατανομής μονάδων λόγω απρόβλεπτων συμβάντων
- **Balancing:** πολύ κοντά στον πραγματικό χρόνο λειτουργίας ώστε ο Διαχειριστής του Συστήματος να διασφαλίσει αξιόπιστη λειτουργία και εξισορρόπηση

ΠΡΟΪΟΝΤΑ

- **Capacity:** ισχύς των μονάδων ώστε να διασφαλίζεται η αξιοπιστία
- **Energy:** παραγωγή από τις μονάδες για την κάλυψη της ζήτησης
- **Ancillary Services:** επικουρικές υπηρεσίες για τη Διαχείριση του Συστήματος
- **Gas:** Προμήθεια φυσικού αερίου για τη λειτουργία των μονάδων
- **ETS:** Αγορά δικαιωμάτων εκπομπής στο πλαίσιο του ETS
- **Feed-In:** Εξασφάλιση επιδοτήσεων στο πλαίσιο διαγωνιστικών διαδικασιών

Ποιο το όφελος από τις οργανωμένες αγορές

3

- **Οργανωμένη αγορά για την ενέργεια:**
 - Αποκαλύπτει την πραγματική τιμή του αγαθού (φυσικού ή χρηματοοικονομικού)
 - Η αποκάλυψη της τιμής διευκολύνει την είσοδο νέων επιχειρήσεων, τις επενδύσεις και τον ανταγωνισμό
 - Διασφαλίζει αποτελεσματικότητα για τους συναλλασσόμενους: μεγιστοποιείται το άθροισμα του πλεονάσματος αγοραστών και πλεονάσματος πωλητών
 - Προσδίδει διέξοδο σε αυτούς που έχουν ανισορροπία πώλησης-παραγωγής στο πλαίσιο των διμερών συμβολαίων (δηλαδή που είναι long ή short)
- **Χρηματοοικονομικά προϊόντα:**
 - Βοηθούν στη διαχείριση των επιχειρηματικών κινδύνων
 - Διευκολύνουν τη χρηματοδότηση
 - Η ποικιλία αντικειμένων προς συναλλαγή διευκολύνει το arbitrage που αποτελεί μέσο διαχείρισης επιχειρηματικών κινδύνων

Προϋποθέσεις επιτυχίας

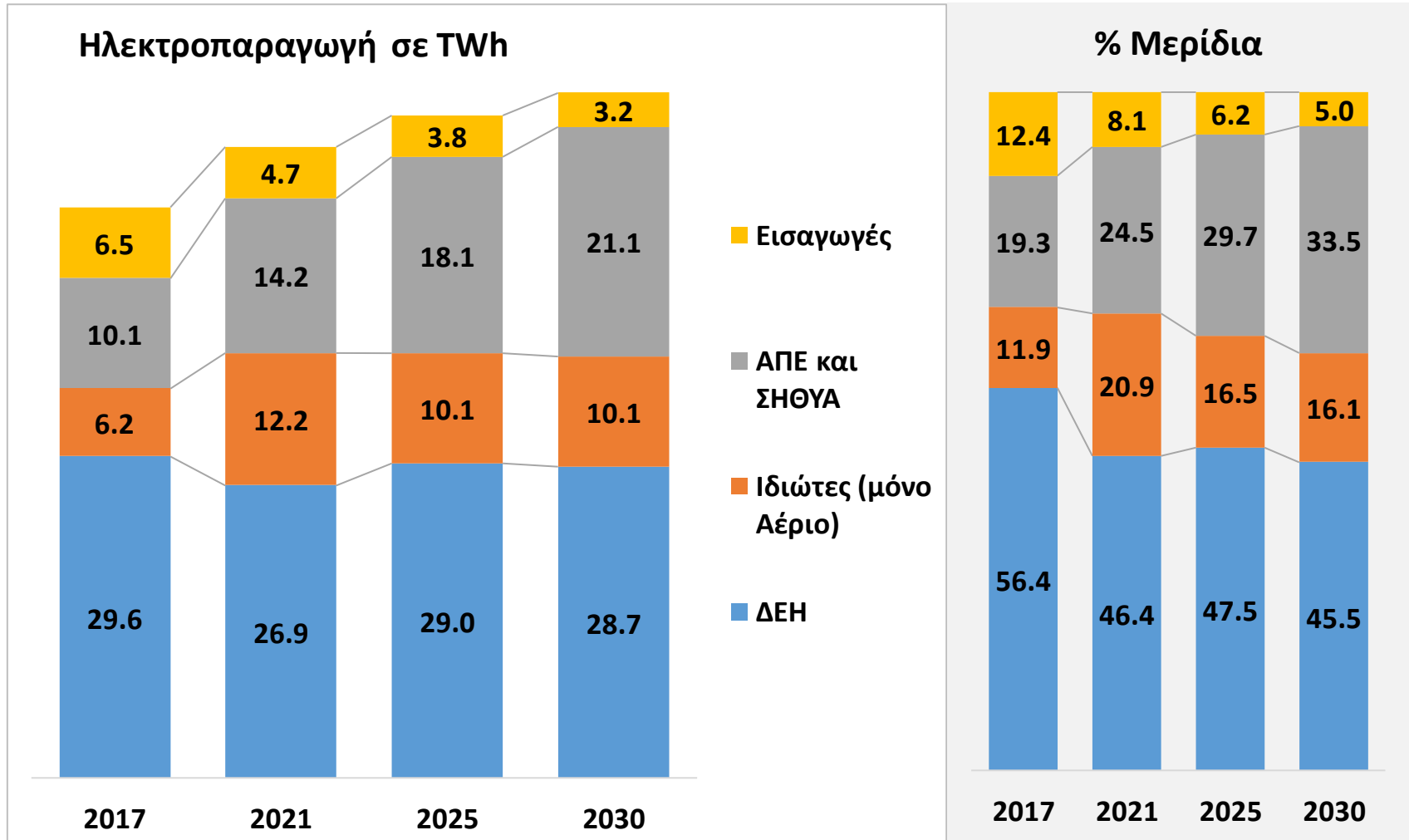
4

- **Επαρκής ρευστότητα**
 - Μέγεθος πραγματικής αγοράς
 - Όγκος συναλλαγών
 - Αριθμός και ποικιλία συναλλασσόμενων
 - Ποικιλία εμπορικών πράξεων
- **Επαρκής ανταγωνισμός**
 - Ασφάλεια έναντι κινδύνου χειραγώγησης
 - Μικρά σχετικά μερίδια αγοράς των συναλλασσόμενων
 - Διαφάνεια
 - Μη ύπαρξη κινήτρου συμπράξεων σε μία αγορά ή σε συνδυασμό των αγορών
- **Επαρκής διακύμανση των τιμών**
 - Εξαρτάται από την ρευστότητα και τον ανταγωνισμό
 - Ποικιλία αντικειμένων προς συναλλαγή
 - Γεωγραφική ποικιλία και μέγεθος αγοράς
- **Φερεγγυότητα**
 - Διασφάλιση καλής εκτέλεσης των συναλλαγών με φυσική παράδοση
 - Ασφάλεια εκτέλεσης των χρηματικών συναλλαγών χωρίς πιστωτικό ή συναλλαγματικό κίνδυνο
 - Διατήρηση ανωνυμίας των πράξεων

Από όλα τα παραπάνω προκύπτει εμπιστοσύνη στις αποκαλυπτόμενες τιμές των αγορών και εμπιστοσύνη ότι η συμμετοχή θα προσφέρει όφελος

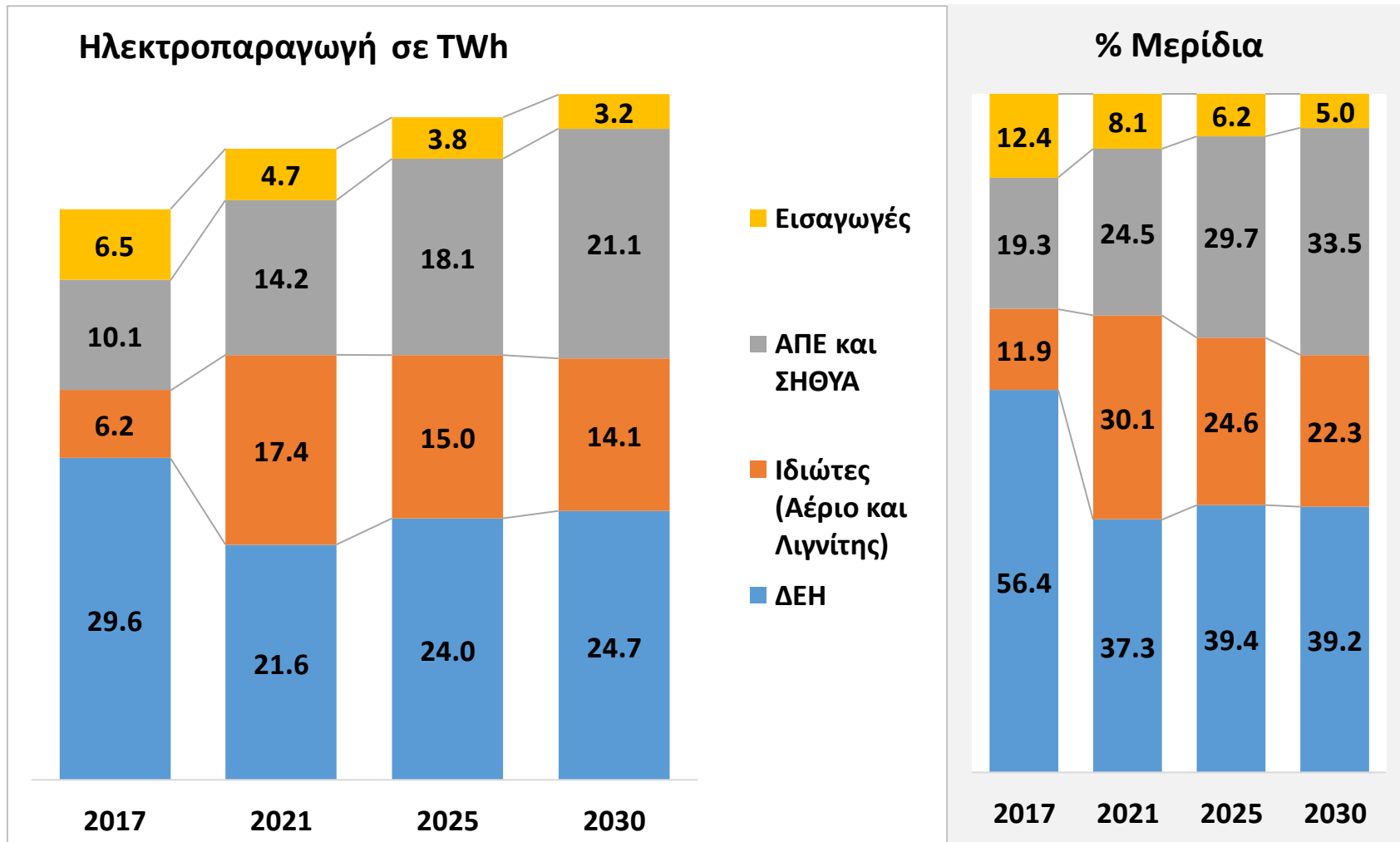
Περίπτωση όχι από-επένδυσης

5

Περίπτωση από-επένδυσης

6

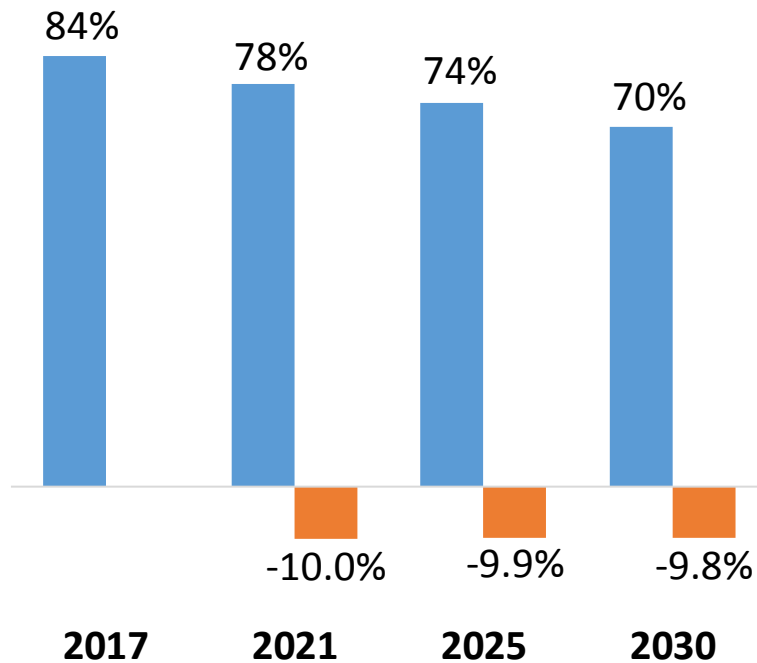

Απώλεια της ΔΕΗ

7

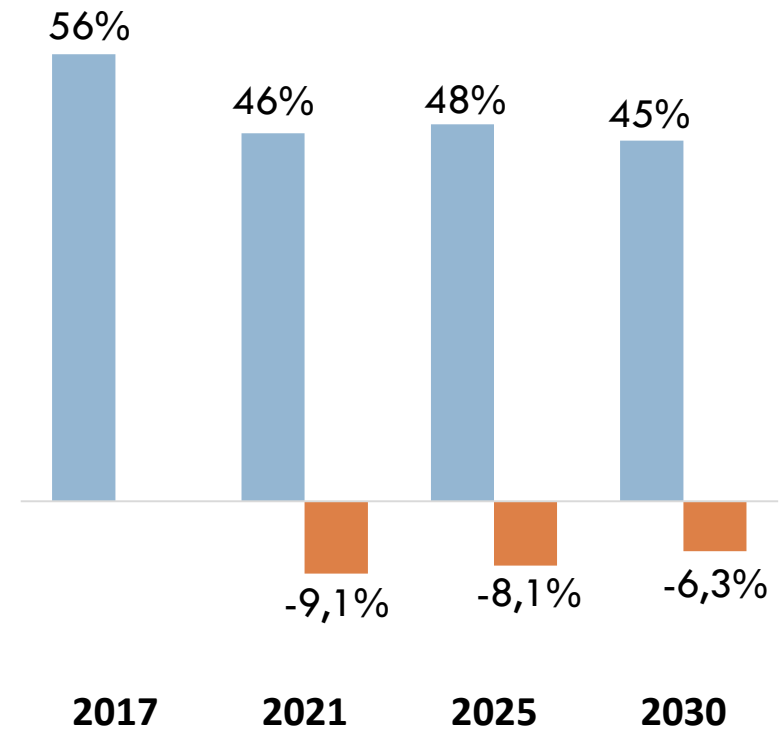
Μερίδιο της ΔΕΗ στη λιανική (%)

- Απώλεια λόγω αποεπένδυσης
- Όχι αποεπένδυση

Μερίδιο της ΔΕΗ στην παραγωγή (%)

- Απώλεια λόγω αποεπένδυσης
- Όχι αποεπένδυση

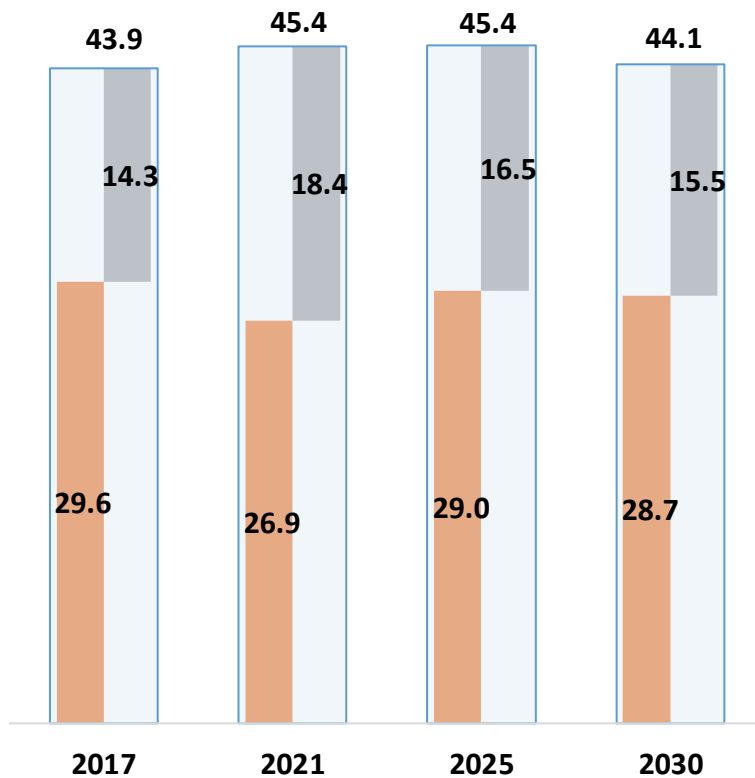

Και οι δύο έλλειμμα στην παραγωγή

8

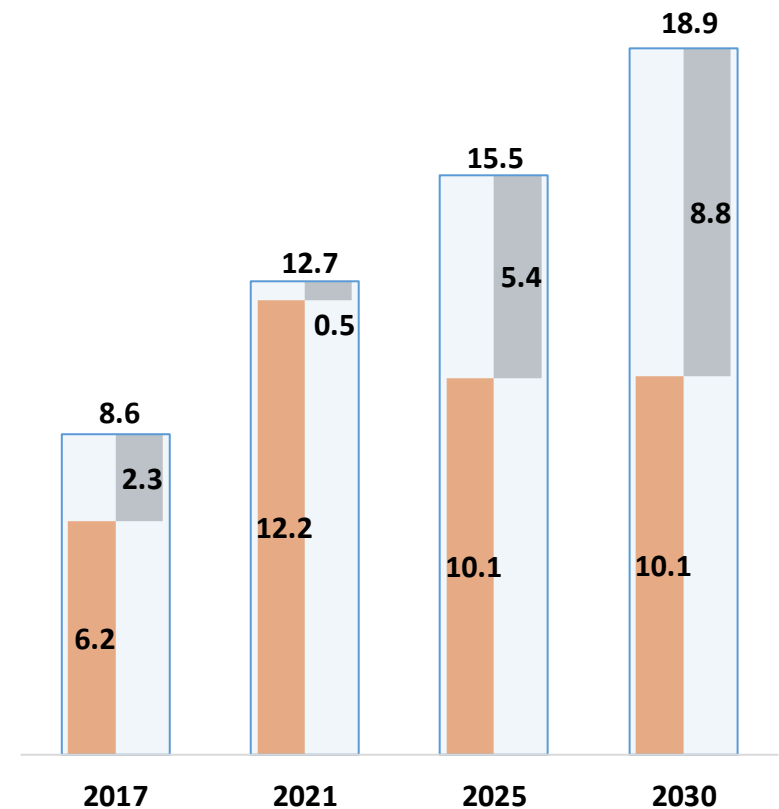
ΔΕΗ - Περίπτωση όχι από-επένδυσης (TWh)

■ Παραγωγή ■ Αγορά από τρίτους □ Φορτίο πελατών

Ιδιώτες - Περίπτωση όχι από-επένδυσης (TWh)

■ Παραγωγή ■ Αγορά από τρίτους □ Φορτίο πελατών

Όχι όριο στο μεταβλητό κόστος – προσφορές πακέτων

9

Από-επένδυση και mark-up

- Τόσο η ΔΕΗ και ο ιδιωτικός πάροχος έχουν συμφέρον να υποβάλλουν προσφορά σε πακέτο
- Και για τους δύο τα συμφέροντα παραγωγής και προμήθειας ταυτίζονται, γιατί τα έσοδα βασίζονται στη λιανική
- Και οι δύο περιμένουν τις ΑΠΕ+ΣΗΘΥΑ στην αγορά πραγματικού χρόνου για να καλύψουν τις πωλήσεις τους
- Θα ανταγωνίζονται μεταξύ τους ελάχιστα στην προ-ημερησία αγορά. Μόνο για μικρές αποκλίσεις (π.χ. βλάβες) και για τις εισαγωγές
- Οι ιδιωτικές επενδύσεις είναι βιώσιμες και η αγορά έχει ανταγωνισμό

Όχι από-επένδυση και όχι mark-up

- Δεν δημιουργείται ιδιωτικός πάροχος και ο ανταγωνισμός δεν επιτρέπει για τους ιδιώτες να προσφέρουν πακέτο
- Διαχωρίζονται τα συμφέροντα της προμήθειας και της παραγωγής για τους ιδιώτες.
- Η παραγωγή έχει συμφέρον να πωλήσει στην προ-ημερησία αλλά εκεί η ΔΕΗ έχει αφαιρέσει το πακέτο της και είναι μονοψώνιο
- Η προμήθεια των ιδιωτών έχει συμφέρον να αγοράζει όσο γίνεται φθηνότερα, αλλά δεν έχει άλλο τρόπο παρά μόνο την προ-ημερησία αγορά
- Άρα έχουμε αγορά leader-follower, όχι επαρκή ανταγωνισμό και θνησιγενής επενδύσεις για τους ιδιώτες

Συμπεράσματα

10

- ✓ Όποιος σχεδιασμός αγοράς και να εφαρμοσθεί δεν είναι βιώσιμη η πώληση ενέργειας κάτω του πλήρους κόστους !
- ✓ Οι σύγχρονες αγορές ενέργειας και οι επιλογές της ΕΕ (με ενίσχυση μέσω του χειμερινού πακέτου) επιβάλλουν τη μετάβαση προς την αλυσίδα των οργανωμένων αγορών του μοντέλου στόχου
- ✓ Η διαχείριση της μετάβασης από τη σκοπιά της ρύθμισης του ανταγωνισμού έχει κρίσιμη σημασία
- ✓ Η ελληνική αγορά είναι ακόμα ανώριμη και ανέτοιμη από πλευράς ανταγωνισμού
- ✓ Τα μέτρα παρέμβασης για τον ανταγωνισμό δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί
- ✓ Τυχόν λανθασμένοι ή μεροληπτικοί ρυθμιστικοί χειρισμοί της μετάβασης μπορεί να έχουν ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις τόσο στις επιχειρήσεις όσο και για τις αγορές και το Χρηματιστήριο Ενέργειας